

Paweł Jakubowski

Odznaki honorowe nadawane zasłużonym dla gospodarki narodowej

---

Rocznik Samorządowy 6, 112-128

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Paweł Jakubowski, Wydział Prawa i Administracji UMCS

Odnaki honorowe nadawane zasłużonym dla gospodarki narodowej

The Ministerial Badges for Meritorious to National Economy

Abstrakt

Praca na rzecz gospodarki narodowej w każdym przypadku stanowi samoistną wartość, gdyż to dzięki wkładowi czasu, energii i wiedzy mieszkańców zwiększa się dobrobyt państwa. Oprócz wynagrodzenia finansowego, wieloletnia praca oraz wybitne zasługi mogą spotykać się ze szczególnym przejawem wdzięczności pod postacią odznak honorowych. W niniejszym artykule przedstawione zostały wyróżnienia ustanowione przez Radę Ministrów w Polsce za zasługi położone w poszczególnych sektorach gospodarki. Ze względu na elitarny charakter orderów i odznaczeń, odznaki resortowe stanowią najpopularniejszy, symboliczny sposób na nagrodzenie wysiłków obywateli związanych z wykonywaniem określonej pracy zawodowej.

Słowa kluczowe: odznaki honorowe, odznaki resortowe, ordery i odznaczenia

Abstract

Working for the national economy in each case is a value in itself, because thanks to the contribution of time, energy and knowledge of inhabitants the welfare of the state increases. Apart from the financial compensation, long-term work and outstanding service can meet with a special manifestation of gratitude in the form of badges of honor. This article presents the awards established by the Polish Council of Ministers for his merits in the various sectors of the economy. Because of the exclusive nature of the orders and decorations, ministerial badges represent the most popular, symbolic way to reward the efforts of the citizens related to specific occupation.

Keywords: badges of honor, medals and distinctions, ministerial badges

1. Wprowadzenie

Według obowiązującego obecnie prawa, w Polsce funkcjonuje trójstopniowy system znaków szaczątnych składający się z orderów, odznaczeń oraz odznak. Wynika to głównie z interpretacji przepisów dwóch ustaw – o orderach i odznaczeniach¹ oraz o odznakach i mundurach². Ordery i odznaczenia nadawane są przez Prezydenta RP za zasługi cywilne i wojskowe położone w czasie pokoju lub wojny. Odznaki z kolei mają niższą rangę i nadawane mogą być przez właściwego ministra, organ samorządu terytorialnego lub organizacji społecznej. Same odznaki dzielą się, w zależności od celu i podmiotu ustanawiającego, na honorowe (nadawane za zasługi w „działalności państwowej lub społecznej stanowiącej istotny wkład w rozwój całego kraju, w rozwój określonej dziedziny gospodarki lub administracji państwowej, w rozwój określonego województwa albo w rozwój określonej organizacji gospodarczej”), organizacyjne („stanowiące oznaczenie organizacji społecznej lub spółdzielczej albo innej jednostki organizacyjnej”) i okolicznościowe („upamiętniające rocznice, wystawy, zgromadzenia lub inne wydarzenia”). Odznaki honorowe będące wyróżnieniem za wkład położony w rozwój określonej dziedziny gospodarki tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, a wzór odznaki oraz sposób jej noszenia wymaga zgody Prezydenta RP³. Odznaki tego rodzaju często nazywane są resortowymi, gdyż zazwyczaj osobą nadającą jest właściwy minister, sprawujący nadzór nad obszarem gospodarki, a obsługą wniosków i ewidencją zajmuje się odpowiednie ministerstwo.

Niniejszy artykuł podejmuje kwestie odznak nadawanych za zasługi na rzecz gospodarki narodowej, kierując się klasycznym podziałem na trzy sektory gospodarki (rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo; przemysł i budownictwo; usługi) oraz dodając kategorię poza branżowych odznak, niedających się zakwalifikować do trzech pozostałych. W tekście przedstawiono 23 odznaki honorowe, które pracownicy lub inne osoby zasłużone mogą otrzymać w ramach pracy na rzecz gospodarki narodowej. W pracy nie uwzględniono odznak resortowych nadawanych służbom mundurowym, administracji państwowej, ochronie zdrowia, kulturze, sportowi czy oświacie, gdyż część z nich zostało już opisanych w innych publikacjach⁴. Brak pozycji naukowych dotyczą-

¹ Ustawa z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 475).

² Ustawa z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 38).

³ Art. 4 ust. 2 i art. 6 ust. 1 tamże.

⁴ Zob. P. Jakubowski, *Odznaczenia w administracji skarbowej w Polsce*, „Monitor Prawa Celnego i Podatkowego” 2016, nr 5 (251); S. Gajewski, A. Jakubowski, *Ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 16-19; R. Tabaszewski, *Prawo i polityka odznaczeniowa Rzeczypospolitej Polskiej za wybitne zasługi dla ochrony zdrowia*, [w:] *Ordery i odznaczenia w III RP. Wybrane zagadnienia prawno-ustrojowe*, red. P. Jakubowski, R. Tabaszewski, Lublin 2014.

cych znaków zaszczytnych w zakresie typowo gospodarczym stanowił pewną lukę, która ten artykuł stara się wypełnić.

2. Sektor I – Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo

Odnazka honorowa „Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” została ustanowiona w 1985 roku jako nagroda dla osób szczególnie zasłużonych dla ochrony środowiska i gospodarki wodnej⁵. Początkowo dwustopniowa, od 2003 roku jest przyznawana w jednym stopniu tylko jeden raz tej samej osobie (obywatelowi polskiemu, jak również cudzoziemcowi). Odznakę nadaje minister właściwy do spraw środowiska z własnej inicjatywy lub na wniosek: 1) ministra lub kierownika urzędu centralnego; 2) organu administracji rządowej w województwie lub organu samorządu terytorialnego; 3) organu statutowego organizacji zawodowej lub społecznej, działającej w zakresie ochrony środowiska lub gospodarki wodnej; 4) kierownika jednostki organizacyjnej podległej lub nadzorowanej przez ministra właściwego do spraw środowiska⁶. Wręczenie odznaki odbywa się w sposób uroczysty, najczęściej z okazji Światowego Dnia Ochrony Środowiska (5 czerwca), świąt państwowych lub innych uroczystości.

Odnazka honorowa „Zasłużony dla Rolnictwa” została ustanowiona w 1996 roku jako odznaczenie dla osób fizycznych, w tym cudzoziemcom za osiągnięcia w dziedzinie rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz w służbie weterynaryjnej⁷. W wyniku zmiany rozporządzenia w 2001 roku przyznanie odznaki związane jest z osiągnięciami w dziedzinie rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych. Odznakę nadaje minister właściwy do spraw rolnictwa z własnej inicjatywy lub na wniosek: 1) ministra lub kierownika urzędu centralnego; 2) wojewody; 3) organu jednostki samorządu terytorialnego; 4) kierownika jednostki organizacyjnej nadzorowanej lub podległej ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych; 5) organu izby rolniczej; 6) organu statutowego krajowej społeczno-zawodowej organizacji rolników⁸.

⁵ Uchwała nr 85 Rady Ministrów z dnia 28 maja 1985 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” (M.P. z 1985 r. Nr 15, poz. 113).

⁶ §3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 października 2003 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. Nr 191, poz. 1869).

⁷ §2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1996 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Rolnictwa”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. z 1997 r. Nr 3, poz. 17).

⁸ §2-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2001 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Rolnictwa”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także sposobu noszenia (Dz.U. Nr 78, poz. 833).

Odnaka honorowa „Zasłużony dla Leśnictwa” została ustanowiona jako nagroda za zasługi dla „osób fizycznych wyróżniających się znaczącymi osiągnięciami zawodowymi i naukowymi w zakresie leśnictwa oraz dla instytucji, podmiotów gospodarczych i organizacji za osiągnięcia związanymi z upowszechnianiem i popularyzacją leśnictwa lub pracujących na rzecz leśnictwa”. Odnaka może być nadawana cudzoziemcom oraz instytucjom i organizacjom zagranicznym w przypadku wykazania się zasługami dla polskiego leśnictwa. Odnakę nadaje Minister Środowiska z własnej inicjatywy lub na wniosek: ministra lub kierownika urzędu centralnego, terenowego organu administracji rządowej lub organu samorządu terytorialnego, Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, właściwego organu organizacji zawodowej lub społecznej działającej na rzecz leśnictwa, właściwego organu jednostki organizacyjnej związanej z leśnictwem i nadzorowanej przez Ministra Środowiska. Odnaka nadawana jest uroczyście najczęściej podczas „Dnia Leśnika i Drzewiarza” (5 kwietnia) lub innych uroczystości⁹.

Odnaka honorowa „Zasłużony Pracownik Morza” jest zaszczytnym wyróżnieniem nadawanym pracownikom gospodarki morskiej i administracji morskiej oraz innym osobom, którzy przyczynili się do osiągnięć i rozwoju gospodarki morskiej. Odnakę nadaje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej z własnej inicjatywy lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej nadzorowanej lub bezpośrednio podległej ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej, a także ministra, kierownika urzędu centralnego, wojewody lub marszałka województwa.

3. Sektor II – Przemysł i budownictwo

Odnaka „Zasłużony dla budownictwa” powstała w 1985 roku i funkcjonowała pod nazwą „Zasłużony dla Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych”. Nadawana była pracownikom – osobom fizycznym oraz społecznością zbiorowym w uznaniu ich wieloletniej, aktywnej pracy zawodowej oraz zasług dla rozwoju budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych w zakresie m.in. przedterminowego wykonania zadań produkcyjnych, obniżania kosztów produkcji i podnoszenia ich jakości¹⁰. W wyniku zmian gospodarczych odznaka przyznawana była wyłącznie osobom związanym z rozwojem budownictwa i architektury, pomijając zakres produkcji materia-

⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 1997 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Leśnictwa”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 156, poz. 1019).

¹⁰ Uchwała nr 84 Rady Ministrów z dnia 28 maja 1985 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych” (M.P. z 1985 r. Nr 13, poz. 98).

łów budowlanych. Odznakę w obecnym kształcie nadaje minister właściwy do spraw budownictwa, lokalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa z własnej inicjatywy lub na wniosek: „1) kierownika jednostki organizacyjnej nadzorowanej lub bezpośrednio podległej ministrowi właściwemu ds. budownictwa, lokalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa; 2) ministra, kierownika urzędu centralnego, wojewody lub marszałka województwa”¹¹.

Odznaka honorowa „Zasłużony dla Górnictwa RP” ustanowiona została w 2001 roku, kontynuując tradycję nagradzania górników jeszcze w czasach PRL¹². Odznaka nadawana jest pracownikom: kopalń i innych jednostek zajmujących się problematyką górniczą; organów administracji państwowej nadzorujących górnictwo lub działających w dziedzinie górnictwa; innych jednostek organizacyjnych, zawodowych i społecznych współpracujących z górnictwem. Odznakę nadaje się w uznaniu zasług w rozwoju górnictwa, w zwłaszcza w zakresie wprowadzania nowych rozwiązań technicznych, prac badawczych, we wdrażaniu najnowszych osiągnięć techniki światowej i produkcji urządzeń górniczych. Od 2001 roku odznaka jest przyznawana tylko w jednym stopniu (początkowo była trzystopniowa), także innym osobom zasłużonym dla górnictwa w tym obywatelom państw obcych, zasłużonym dla umacniania współpracy międzynarodowej w tej dziedzinie. Odznakę nadaje minister właściwy do spraw gospodarki z własnej inicjatywy lub na wniosek ministra lub kierownika urzędu centralnego, kierowników jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego ds. gospodarki, terenowego organu administracji rządowej lub organu jednostki samorządu terytorialnego, organów statutowych krajowych organizacji zawodowych i społecznych działających na rzecz górnictwa w odniesieniu do pracowników i działaczy tej organizacji¹³. Odznaka wręczana jest z okazji „Dnia Górnika”, a wręczenie w innym terminie może nastąpić tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Z przemysłem górniczym związana jest także Odznaka Honorowa Zasłużonego dla Bezpieczeństwa w Górnictwie przyznawana pracownikom zakładów górniczych, podmiotów wykonujących w zakresie swojej działalności zawodowej czynności powierzone im w ruchu zakładu górniczego, podmiotów zawodowo trudniących się ra-

¹¹ §3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2002 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla budownictwa”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 54, poz. 471, z późn. zm.).

¹² Uchwała nr 86 Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 1984 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla górnictwa PRL” (M.P. z 1984 r. Nr 17, poz. 122).

¹³ §3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 listopada 2001 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Górnictwa RP”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. Nr 141, poz. 1587).

townictwem górniczym oraz innych jednostek ratownictwa górniczego, jednostek naukowych, organizacji zawodowych i społecznych oraz innych jednostek organizacyjnych działających w dziedzinie górnictwa, jak również organów nadzoru górniczego oraz innych organów administracji państwowej nadzorujących działalność górnictwem lub działających w dziedzinie górnictwa. Odznaka przyznawana jest w uznaniu szczególnych zasług dla bezpieczeństwa w górnictwie, głównie w zakresie działań mających na celu poprawę stanu tego bezpieczeństwa, zwłaszcza w zakresie projektowania, wprowadzania i popularyzowania nowych rozwiązań technicznych oraz prac badawczych dotyczących tych rozwiązań. Odznakę nadaje Prezes Wyższego Urzędu Górniczego z własnej inicjatywy albo na wniosek: „1) ministra lub kierownika urzędu centralnego; 2) terenowego organu administracji rządowej lub organu jednostki samorządu terytorialnego; 3) ogólnokrajowego związku zawodowego; 4) ogólnokrajowego zrzeszenia związków zawodowych lub ogólnokrajowej organizacji międzyzwiązkowej; 5) ogólnokrajowej federacji lub konfederacji pracodawców; 6) przedsiębiorcy, podmiotu zawodowo trudniącego się ratownictwem górniczym lub innej jednostki ratownictwa górniczego; 7) jednostki naukowej, której statutową działalnością jest działalność na rzecz bezpieczeństwa w górnictwie; 8) stowarzyszenia, fundacji lub innej organizacji pozarządowej, której statutowym zadaniem jest działalność na rzecz bezpieczeństwa w górnictwie”¹⁴.

Rozwijająca się branża przemysłu naftowego i gazownictwa doczekała się w 2011 roku ustanowienia odznaki nadawanej pracownikom przemysłu naftowego i gazowniczego, członkom organizacji zawodowych i społecznych oraz innym osobom fizycznym, w tym cudzoziemcom, oraz organizacjom lub instytucjom mającym siedzibę na terytorium RP lub za granicą, w uznaniu ich zasług dla rozwoju przemysłu naftowego i gazowniczego, zwłaszcza w zakresie prowadzonych prac badawczych oraz we wdrażaniu najnowszych osiągnięć techniki. Jednostopniowa odznaka może być nadana tej samej osobie, organizacji lub instytucji tylko raz. Podmiotem nadającym odznakę jest minister właściwy do spraw gospodarki, który nadaje odznakę z własnej inicjatywy lub na wniosek: „1) ministra lub kierownika urzędu centralnego; 2) kierownika jednostki organizacyjnej podległej lub nadzorowanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki; 3) terenowego organu administracji rządowej albo organu samorządu terytorialnego; 4) organu statutowego organizacji zawodowej lub społecznej działającej na rzecz

¹⁴ §2-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ustanowienia Odznaki Honorowej Zasłużonego dla Bezpieczeństwa w Górnictwie, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. z 2013 r. poz. 1275).

na rzecz przemysłu naftowego i gazowniczego — w odniesieniu do pracowników i działaczy tej organizacji”¹⁵.

4. Sektor III - Usługi

Z branżą energetyczną związana jest odznaka „Za zasługi dla Energetyki”, która zastąpiła przyznawaną od 1976 do 2001 roku odznakę „Zasłużony dla Energetyki” (z przerwą od 1996 do 1998 roku). Odznaka nadawana jest pracownikom energetyki, członkom organizacji zawodowych i społecznych oraz innym osobom fizycznym, w tym cudzoziemcom, za szczególne osiągnięcia w zakresie nowych rozwiązań technicznych, prac badawczych, wdrażaniu najnowszych osiągnięć techniki światowej i produkcji urządzeń energetycznych. Odznakę nadaje minister właściwy do spraw gospodarki (do 1996 r. Minister Energetyki i Energii Atomowej) z własnej inicjatywy lub na wniosek: „1) ministra lub kierownika urzędu centralnego; 2) kierowników jednostek organizacyjnych podporządkowanych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki; 3) terenowego organu administracji rządowej bądź organu samorządu terytorialnego; 4) organów statutowych krajowych organizacji zawodowych i społecznych działających na rzecz energetyki — w odniesieniu do pracowników i działaczy tych organizacji”¹⁷. Początkowo trzystopniowa, od 1998 r. odznaka posiada jeden stopień i może być przyznana tylko jeden raz.

Pracownikom służb łączności, dawnego resortu łączności oraz osobom działającym na rzecz łączności przyznawana była od 1996 roku Odznaka Honorowa „Zasłużony dla Łączności”, jako wyraz uznania za wieloletnią, sumienną i nienaganną pracę, a także wdrażanie nowych rozwiązań w dziedzinie łączności¹⁸. Mimo zmian strukturalnych – formalnej likwidacji Ministerstwa Łączności i przejęcia jego kompetencji przez Ministerstwo Infrastruktury, a następnie Ministerstwo Administracji

¹⁵ §2-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Przemysłu Naftowego i Gazowniczego”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu jej nadawania i noszenia (Dz.U. Nr 252, poz. 1512).

¹⁶ Uchwała nr 178 Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1976 r. w sprawie ustanowienia odznaki „Zasłużony dla Energetyki” (M.P. z 1976 r. Nr 35, poz. 153); uchwała nr 48 Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 1996 r. w sprawie uznania niektórych uchwał Rady Ministrów i jej organów za nieobowiązujące (M.P. z 1996 r. Nr 29, poz. 301); rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1998 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Energetyki”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania i noszenia (Dz.U. Nr 29, poz. 157).

¹⁷ §3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2001 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla Energetyki” (Dz.U. Nr 141, poz. 1588).

¹⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 września 2001 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Łączności”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. Nr 105, poz. 1145).

i Cyfryzacji – odznaka przyznawana jest przez ministra właściwego ds. łączności z jego własnej inicjatywy lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej podległej ministrowi ds. łączności lub na wniosek ministra, kierownika urzędu centralnego, wojewody lub marszałka województwa¹⁹.

W zakresie transportu występują trzy odznaki honorowe: „Zasłużony dla transportu Rzeczypospolitej Polskiej”, „Zasłużony dla drogownictwa”, „Zasłużony dla Kolejnictwa”. Odznaki nadawane są pracownikom transportu (drogownictwa, kolejnictwa), którzy szczególnie przyczynili się do osiągnięć i rozwoju tej dziedziny gospodarki narodowej. We wszystkich trzech przypadkach odznakę nadaje minister transportu z własnej inicjatywy lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej nadzorowanej lub bezpośrednio podległej ministrowi właściwemu ds. transportu, jak również na wniosek innego ministra, kierownika urzędu centralnego, wojewody lub marszałka województwa²⁰.

Odznaka „Za zasługi dla bankowości Rzeczypospolitej Polskiej” przyznawana jest pracownikom banków, którzy szczególnie przyczynili się do osiągnięć i rozwoju bankowości. Odznakę można przyznać obywatelom innych państw za zasługi w rozwoju i umacnianiu współpracy międzynarodowej w dziedzinie bankowości oraz innym osobom za zasługi związane z bankowością. Odznakę nadają Prezes Narodowego Banku Polskiego z własnej inicjatywy lub na wniosek dyrektora jednostki organizacyjnej NBP lub dyrektora departamentu właściwego w sprawach kadr NBP, przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, prezesa zarządu banku, izby gospodarczej zrzeszającej banki²¹.

Odznaka honorowa „Za Zasługi dla Turystyki” ustanowiona została w 1998 roku jako nagroda za wkład w rozwój turystyki i gospodarki turystycznej. Początkowo znak

¹⁹ §3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 września 2001 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Łączności”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia. (Dz.U. Nr 105, poz. 1145, z późn. zm.).

²⁰ §2-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 2000 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla transportu Rzeczypospolitej Polskiej”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 102, poz. 1096); §2-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 2000 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla drogownictwa”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 102, poz. 1093); §2-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 2000 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Kolejnictwa”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 102, poz. 1094).

²¹ §2-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2003 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla bankowości Rzeczypospolitej Polskiej”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 32 poz. 260, z późn. zm.).

ten nadawany był przez Prezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki²², a od 2002 roku przez ministra właściwego ds. turystyki. Minister może przyznać odznakę z własnej inicjatywy lub na wniosek: „ministra lub kierownika urzędu centralnego; kierownika jednostki podległej lub nadzorowanej przez ministra właściwego ds. turystyki; wojewody, marszałka województwa; kierownika placówki zagranicznej RP podległej ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych; organu statutowemu krajowej organizacji społecznej i stowarzyszenia działającego na rzecz turystyki – w odniesieniu do pracowników i działaczy tych organizacji. Odznakę może otrzymać zarówno obywatel RP, cudzoziemiec, jak i organizacja lub inna instytucja w kraju lub za granicą w uznaniu zasług dla rozwoju polskiej turystyki i umacnianiu współpracy międzynarodowej w tej dziedzinie”²³.

5. Odznaki pozabranżowe

Najważniejszą odznaką honorową, nie zakwalifikowaną do żadnej branży gospodarki stanowi Odznaka Honorowa za Zasługi dla Rozwoju Gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej. Odznaka została ustanowiona w 2014 roku ze względu na potrzebę dostrzeżenia i nagrodzenia zasług we wszystkich pozostałych obszarach gospodarki, m.in. w sferze innowacji, promocji polskiego przemysłu, wdrażania nowych technologii, prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej, wprowadzenia nowych, efektywnych metod zarządzania²⁴. Odznaka może być zatem przyznana w „uznaniu zasług poniesionych na rzecz rozwoju gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej poprzez osiągnięcia w pracy zawodowej, działalności badawczo-rozwojowej, organizatorskiej lub promocyjnej, stanowiące konkretny wkład w rozwój danej dziedziny gospodarki objętej działem administracji rządowej – gospodarka, w tym w uzyskaniu korzystnych efektów ekonomicznych we wdrażaniu nowych innowacyjnych technologii lub metod zarządzania decydujących o wzroście gospodarczym”. Odznakę honorową może otrzymać osoba fizyczna (także ta nieposiadająca obywatelstwa polskiego), osoba prawna oraz jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną a posiadającą zdolność prawną, również ta z siedzibą poza granicami RP. Wyżej wymienioną odznakę nadaje minister do spraw gospodarki z własnej inicjatywy lub na wniosek: „1) ministra lub kierownika urzędu

²² §3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 1998 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla turystyki”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. Nr 20, poz. 90).

²³ §2-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 sierpnia 2002 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za Zasługi dla Turystyki”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. Nr 148, poz. 1232).

²⁴ <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//3/237016/237023/237024/dokument127609.pdf> [dostęp: 06.05.2017]

centralnego; 2) kierownika jednostki organizacyjnej podległej lub nadzorowanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki; 3) terenowego organu administracji rządowej lub organu samorządu terytorialnego; 4) organu statutowego organizacji: zawodowej, społecznej, samorządowej, spółdzielczej, związkowej lub pracodawców, działających na rzecz rozwoju gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej – w odniesieniu do pracowników i działaczy tej organizacji”²⁵. Odznaka może zostać przyznana tylko jeden raz.

Odznaka honorowa „Zasłużony dla statystyki” została ustanowiona już w 1985 roku jako wyróżnienie „za zasługi dla statystyki – wieloletniej i nienaganej pracy w jednostkach organizacyjnych statystyki państwowej o charakterze społecznych korespondentów statystycznych; osiągnięć w pracach statystycznych jednostek gospodarki społecznej; osiągnięć w popularyzacji i wdrażaniu do praktyki rozwiązań metodologicznych i systemów informatycznych statystyki; działalności naukowej i dydaktycznej w dziedzinie statystyki”²⁶. Odznaka w pierwotnej wersji była jednostopniowa, niemniej w latach 1989–2003 nadawana była w dwóch stopniach – złotym i srebrnym²⁷. Odznaka może być nadana osobom fizycznym, w tym cudzoziemcom, jednostkom organizacyjnym, instytucjom i organizacjom. Odznakę nadaje Prezes Głównego Urzędu Statystycznego z własnej inicjatywy lub na wniosek ministra lub kierownika urzędu centralnego; wojewody; organu jednostki samorządu terytorialnego; Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Statystycznego. Odznakę wręcza uroczyście Prezes GUS lub w jego imieniu inna upoważniona osoba²⁸.

Odznaka Honorowa za Zasługi dla Ochrony Pracy jest nadawana obywatelom RP, obcokrajowcom, organizacjom i instytucjom za ich szczególne osiągnięcia w dziedzinie ochrony pracy, zgodnie z rozporządzeniem z 2004 roku. W poprzednio obowiązującej uchwale Rady Państwa z 1988 r. zamieszczono wyliczenie przykładowych zasług uprawniających do otrzymania odznaki m.in.: osiągnięcia naukowo-badawcze, działalność propagującą ochronę pracy w środkach masowego przekazu, osiągnięcia w kierowaniu organizacjami i zespołami ludzkimi wyróżniający się wieloletnią bezwypadkowością, obecnie zrezygnowano z tego katalogu²⁹. Odznakę nadaje Główny

²⁵ §2-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 listopada 2014 r. w sprawie ustanowienia Odznaki Honorowej za Zasługi dla Rozwoju Gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu jej nadawania i noszenia (Dz.U. z 2014 r. poz. 1708).

²⁶ Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 2 lutego 1985 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla statystyki PRL” (M.P. z 1985 r. Nr 2, poz. 13).

²⁷ Uchwała nr 77 Rady Ministrów z dnia 17 maja 1989 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla statystyki PRL” (M.P. z 1989 r. Nr 16, poz. 115).

²⁸ §2-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2003 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla statystyki RP”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 143, poz. 1388).

²⁹ Uchwała Rady Państwa z dnia 22 stycznia 1988 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla ochrony pracy” (M.P. z 1988 r. Nr 9, poz. 73).

Inspektor Pracy z własnej inicjatywy lub na wniosek: „ministra lub kierownika urzędu centralnego; terenowego organu administracji rządowej lub organu samorządu terytorialnego; ogólnokrajowego związku zawodowego; ogólnokrajowego zrzeszenia (federacji) związków zawodowych lub ogólnokrajowej organizacji międzyzwiązkowej (federacji); ogólnokrajowej federacji lub konfederacji pracodawców; organizacji pozarządowej, którą statutową działalnością jest ochrona pracy; okręgowego inspektora pracy”³⁰. Odznakę można otrzymać tylko raz.

Odznaka honorowa „Zasłużony dla Systemu Badań i Certyfikacji” stanowi wyróżnienie nadawane przede wszystkim pracownikom Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji oraz innych jednostek w uznaniu za: „wieloletnią, wyróżniającą się pracę w jednostkach akredytujących, certyfikujących i badawczych; osiągnięć w dziedzinie promowania jakości polskich wyrobów i usług; osiągnięć w popularyzacji i wdrażaniu do praktyki nowych rozwiązań jakościowych, usprawnień w dziedzinie organizacji krajowego systemu badań i certyfikacji; działalności naukowo-dydaktycznej w dziedzinie akredytacji, badań i certyfikacji oraz w dziedzinie rozwijania współpracy z odpowiednimi instytucjami zagranicznymi”. Odznakę nadaje Dyrektor Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji z własnej inicjatywy lub na wniosek: „ministra (kierownika urzędu centralnego), wojewody, Przewodniczącego Rady do Spraw Badań i Certyfikacji, prezesa zarządu klubów działających przy Polskim Centrum Badań i Certyfikacji, kierownika Biura Kadr”. Wniosek o nadanie odznaki powinien zostać złożony na 3 miesiące przed planowanym terminem wręczenia odznaki, natomiast sama uroczystość odbywa się w Święto Niepodległości 11 listopada lub innych uroczystości³¹.

Odznaka Honorowa „Za Zasługi dla Wynalazczości” jest wyróżnieniem nadawanym: „1) twórcom projektów wynalazczych wyróżniającym się znaczącymi osiągnięciami w zakresie dokonywania projektów wynalazczych, które przyczyniły się do rozwoju nauki i techniki oraz wpłynęły na poprawę efektywności działalności gospodarczej; 2) osobom fizycznym wyróżniającym się współdziałaniem przy opracowywaniu i wdrażaniu projektów wynalazczych, zwłaszcza dotyczących rozwiązań w zakresie nowej techniki, osobom przyczyniającym się do popularyzacji twórczości technicznej, jak również do uzyskiwania i egzekwowania praw własności przemysłowej;

³⁰ §3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2004 r. w sprawie ustanowienia Odznaki Honorowej za Zasługi dla Ochrony Pracy, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz noszenia (Dz.U. Nr 239, poz. 2403).

³¹ §2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 października 1997 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Systemu Badań i Certyfikacji”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 131, poz. 874).

3) osobom fizycznym posiadającym szczególne zasługi w popieraniu wynalazczości, które aktywną działalnością zawodową i społeczną przyczyniły się do poprawy stanu organizacji i ekonomiki wynalazczości w przedsiębiorstwach; 4) jednostkom organizacyjnym, które osiągnęły szczególne wyniki w zakresie wprowadzania nowej techniki i zapewniania skutecznej ochrony prawnej stosowanych rozwiązań przez uzyskiwanie ochrony patentowej oraz innych praw własności przemysłowej, a także w zakresie obrotu prawami wyłącznymi; 5) instytucjom, organizacjom i stowarzyszeniom wyróżniającym się osiągnięciami na rzecz rozwoju i popularyzacji wynalazczości”. Odznakę nadaje Prezes Rady Ministrów na wniosek: „ministra, kierownika urzędu centralnego, wojewody lub marszałka województwa, zgłoszony z własnej inicjatywy tych podmiotów albo z inicjatywy podmiotu, który uzyskał akceptację organu organizacji samorządu zawodowego lub gospodarczego bądź organizacji społecznej stopnia krajowego lub wojewódzkiego, do której zakresu działania należą sprawy popierania wynalazczości”. Wnioski o nadanie odznaki składa się za pośrednictwem Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, nie później niż na dwa miesiące przed planowanym terminem jej wręczenia³².

Odznaka „Zasłużony dla polskiej geologii” powstała w 1997 roku jako szczególne wyróżnienie w dziedzinie geologii i może być nadawana osobom wyróżniającym się znaczącymi osiągnięciami naukowymi i zawodowymi w dziedzinie geologii, jak również przyczyniającymi się do ich rozpowszechniania wdrażania i stosowania oraz osobom posiadającym szczególne zasługi w rozwoju nauk i technik geologicznych, geofizycznych i wiertniczych³³. Odznaka może zostać nadana także osobom niemającym obywatelstwa polskiego, szczególnie zasłużonych dla rozwoju polskiej geologii. Odznakę zaszczytną nadaje minister właściwy do spraw środowiska z inicjatywy własnej lub na wniosek: „1) ministra lub kierownika urzędu centralnego; 2) Prezesa Polskiej Akademii Nauk; 3) organu administracji rządowej w województwie lub organu samorządu terytorialnego; 4) organu statutowej organizacji zawodowej lub społecznej działającej w zakresie geologii; 5) kierownika jednostki organizacyjnej działającej w zakresie geologii, podległej lub nadzorowanej przez ministra właściwego do

³² §2-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 maja 2003 r. w sprawie odznaki honorowej „Zasługi dla Wynalazczości”, jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. Nr 112, poz. 1062).

³³ §2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 1997 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla polskiej geologii”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 48, poz. 315).

³⁴ §3 ust.1 i §5 ust 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 sierpnia 2001 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla polskiej geologii”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 82, poz. 891).

spraw środowiska; 6) przedsiębiorcy prowadzącego działalność w zakresie geologii”. Wręczenie odznaki odbywa się uroczystie w szczególności z okazji Dnia Górnika lub innych świąt państwowych i uroczystości³⁴.

Odnaka honorowa „Za Zasługi dla Geodezji i Kartografii” powstała w 1999 roku jako nagroda dla osób wyróżniające się aktywnością i rzetelnością przy wykonywaniu zadań w dziedzinie geodezji i kartografii, przyczyniając się do rozwoju tej dziedziny³⁵. Oznakę nadaje minister właściwy do spraw administracji publicznej z własnej inicjatywy (od 1999 do 2002 r. odznakę nadawał minister właściwy do spraw architektury i budownictwa, natomiast od 2002 r. do 2009 r. minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej) lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej nadzorowanej lub bezpośrednio podległej ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej; ministra, kierownika urzędu centralnego, wojewody lub marszałka województwa³⁶.

Odnaka Honorowa Primus in Agendo („Pierwszy w Działaniu”) została ustanowiona w 2015 roku i stanowi wyróżnienie dla osób fizycznych, organizacji i instytucji za szczególne działania i zasługi na rzecz rynku pracy, polityki społecznej lub rodziny. Oznakę nadaje minister właściwy do spraw pracy, zabezpieczenia społecznego i rodziny własnej inicjatywy lub na wniosek: „1) ministra lub kierownika urzędu centralnego; 2) posła lub senatora; 3) kierownika jednostki organizacyjnej podległej lub nadzorowanej przez ministra właściwego do spraw pracy, zabezpieczenia społecznego i rodziny; 4) terenowego organu administracji rządowej lub organu samorządu terytorialnego”³⁷.

6. Podsumowanie

Odnaki resortowe stanowią jedną z wielu możliwości nagradzania osób, których praca przyczyniła się dla dobra gospodarki narodowej. Odnaki honorowe mimo, iż mają niższą rangę niż ordery i odznaczenia, mogą nieść ze sobą szczególną wartość. Wraz z odznakami organizacyjnymi stanowią one bowiem nagrody o charakterze zawodowym, nadawane za zasługi na rzecz konkretnego sektora-branży. Niemniej wydaje

³⁵ §3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 października 1999 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla geodezji i kartografii”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. Nr 97, poz. 1134).

³⁶ §2-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2002 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za Zasługi dla Geodezji i Kartografii”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania, a także noszenia. (Dz.U. Nr 54, poz. 472, z późn. zm.).

³⁷ §1-2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lipca 2015 r. w sprawie ustanowienia Odznaki Honorowej Primus in Agendo, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz noszenia (Dz.U. z 2015 r. poz. 1020).

się, że poprawy wymaga kwestia promocji odznak ze strony resortów, organizacji zawodowych i społecznych, co przyczyni się do poprawy rozpoznawalności znaków zaszczytnych. Istotne zagadnienie stanowi ochrona danych osobowych występująca w przygotowywanym wniosku o przyznanie odznaki, który zawiera takie informacje jak imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, zajmowane stanowisko, uzasadnienie nadania odznaki oraz proponowany termin jej wręczenia, choć niekiedy wymagany jest numer PESEL/REGON, adres zamieszkania/siedziby organizacji. Zgodnie z orzeczeniem sądu administracyjnego, informacje gromadzone przez ministerstwo we wnioskach stanowią informację publiczną i podlegają udostępnieniu. W przypadku wniosków zawierających dane funkcjonariuszy publicznych, newralgiczne informacje powinny zostać zakryte, natomiast zwiększona ochrona będzie przysługiwała osobom niepełniącym funkcji publicznych³⁸.

Dr Paweł Jakubowski: absolwent politologii na UMCS oraz prawa na KUL. Absolwent studiów doktoranckich Wydziału Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, doktor nauk społecznych w zakresie nauk o polityce. Autor publikacji naukowych w tym współautor komentarza do ustawy o orderach i odznaczeniach. E-mail: jakubowski_pawel@wp.pl.

Ustawa z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz.U. z 2016 r. poz. 38).

Ustawa z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz.U. z 2015 r. poz. 475).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1996 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Rolnictwa”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. z 1997 r. Nr 3, poz. 17).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 1997 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla polskiej geologii”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 48, poz. 315).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 października 1997 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Systemu Badań i Certyfikacji”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 131, poz. 874).

³⁸ „Chronione mogą być bowiem jedynie tego typu dane prywatne funkcjonariuszy publicznych, jak miejsce zamieszkania czy numer PESEL, nr telefonu prywatnego, oczywiście o ile pojawią się we wniosku” (...) Jeśli jednak nawet wśród osób odznaczonych byłyby takie osoby [niebędące funkcjonariuszami publicznymi – P.J.], to organ może dokonać anonimizacji danych chronionych. W ocenie Sądu istotnym jest też, że odznaki są finansowane ze środków publicznych. W tych okolicznościach wnioski o nadanie odznaczenia stanowią informację publiczną i powinny podlegać udostępnieniu w terminie ustawowym zgodnie z wniesionym wnioskiem. Odmowa ich udostępnienia stanowi naruszenie art. 61 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, gdyż nie wystąpiły w tym przypadku przesłanki ograniczające dostęp do informacji publicznej, o których mowa w art. 61 ust. 3 Konstytucji” – Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 kwietnia 2014 roku, sygn. akt VIII SA/Wa 1018/13, CBOSA.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 1997 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Leśnictwa”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 156, poz. 1019).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1998 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Energetyki”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania i noszenia (Dz.U. Nr 29, poz. 157).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 1998 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla turystyki”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. Nr 20, poz. 90).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 października 1999 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla geodezji i kartografii”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. Nr 97, poz. 1134).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 2000 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla transportu Rzeczypospolitej Polskiej”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 102, poz. 1096).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 2000 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla drogownictwa”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 102, poz. 1093).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 2000 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Kolejnictwa”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 102, poz. 1094).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2001 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Rolnictwa”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także sposobu noszenia (Dz.U. Nr 78, poz. 833).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 sierpnia 2001 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla polskiej geologii”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 82, poz. 891).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 września 2001 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Łączności”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia. (Dz.U. Nr 105 poz. 1145, z późn. zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2001 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla Energetyki” (Dz.U. Nr 141, poz. 1588).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 listopada 2001 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Górnictwa RP”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. Nr 141, poz. 1587).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2002 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za Zasługi dla Geodezji i Kartografii”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania, a także noszenia. (Dz.U. z 2002 r. Nr 54, poz. 472, z późn. zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2002 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla budownictwa”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 54, poz. 471, z późn. zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 sierpnia 2002 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za Zasługi dla Turystyki”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. Nr 148, poz. 1232).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2003 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla bankowości Rzeczypospolitej Polskiej”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 32 poz. 260, z późn. zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 maja 2003 r. w sprawie odznaki honorowej „Za Zasługi dla Wynalazczości”, jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. Nr 112, poz. 1062).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2003 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla statystyki RP”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania, a także noszenia (Dz.U. Nr 143, poz. 1388).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 października 2003 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. Nr 191, poz. 1869).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 października 2004 r. w sprawie ustanowienia Odznaki Honorowej za Zasługi dla Ochrony Pracy, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz noszenia (Dz.U. Nr 239, poz. 2403).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Przemysłu Naftowego i Gazowniczego”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu jej nadawania i noszenia (Dz.U. Nr 252, poz. 1512).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ustanowienia Odznaki Honorowej Zasłużonego dla Bezpieczeństwa w Górnictwie, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia (Dz.U. z 2013 r. poz. 1275).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 listopada 2014 r. w sprawie ustanowienia Odznaki Honorowej za Zasługi dla Rozwoju Gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu jej nadawania i noszenia (Dz.U. z 2014 r. poz. 1708).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lipca 2015 r. w sprawie ustanowienia Odznaki Honorowej Primus in Agendo, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz noszenia (Dz.U. z 2015 r. poz. 1020).

Uchwała nr 86 Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 1984 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla górnictwa PRL” (Monitor Polski Nr 17, poz. 122).

Uchwała nr 84 Rady Ministrów z dnia 28 maja 1985 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych” (Monitor Polski Nr 13, poz. 98).

Uchwała nr 85 Rady Ministrów z dnia 28 maja 1985 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” (Monitor Polski Nr 15, poz. 113).

Uchwała Rady Państwa z dnia 22 stycznia 1988 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla ochrony pracy” (Monitor Polski Nr 9, poz. 73).

Uchwała nr 178 Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1976 r. w sprawie ustanowienia odznaki „Zasłużony dla Energetyki” (Monitor Polski Nr 35, poz. 153)

Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 2 lutego 1985 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla statystyki PRL” (Monitor Polski Nr 2, poz. 13).

Uchwała nr 77 Rady Ministrów z dnia 17 maja 1989 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Za zasługi dla statystyki PRL” (Monitor Polski Nr 16, poz. 115).

Uchwała nr 48 Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 1996 r. w sprawie uznania niektórych uchwał Rady Ministrów i jej organów za nieobowiązujące (Monitor Polski Nr 29, poz. 301).

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 kwietnia 2014 roku, sygn. akt VIII SA/Wa 1018/13, CBOSA.

<https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//3/237016/237023/237024/dokument127609.pdf>

liczba arkuszy 1,2
